

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till
Stadsbyggnadskontoret
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

YTTRANDE
2024-09-24

Angående Filipstadsbacken, Larsboda, Farsta, dnr 2020-07097

Ståndpunkt

Samfundet S:t Erik ser positivt på en utveckling av området kring Farsta Strands pendeltågsstation och ställer sig bakom den del av planförslaget som berör Brattforsgatan. Dock anser samfundet att vissa delar kring Filipstadsbacken behöver omarbetas för att anpassas bättre till topografi, natur och rekreationsvärden. Samfundet avstyrker förslaget i nuvarande form.

Planförslaget

Planförslaget syftar till att skapa runt 710 bostäder i flerbostadshus, en förskola samt centrumlokaler på och invid Larsbodahöjden. Den planerade bebyggelsen ska utgöra ett samtida tillägg av Farstas modernistiska stadsplan med ”hus i park”. Förtätningen sker genom att bygga i sparad naturmark mellan befintlig bebyggelse, samt på befintliga parkeringsytor.

Befintlig stadsbild

Det kuperade naturlandskapet, tillsammans med en begränsad ekonomi där sprängningar minimerades, gav upphov till en speciell stadsplanering i Farsta. De uppodlade dalstråken bebyggdes med centrumfunktioner, skolor och trafikleder, medan bostadsenklaerna förlades till kullar omgivna av förädlad naturmark, förbundna med ett slingrande gatunät och trafikseparerade gångstråk. Under 2000-talet har Farsta förtätats i stor omfattning, främst runt trafikleder i dalstråken och vid Nynäsvägen. Denna bebyggelse har ett mera urbant uttryck utan trafikseparering och utan samma tydliga förhållande till naturlandskapet.

Filipstadsbacken vid Larsboda utgör det moderna Farstas äldsta bebyggelse. Det var den första bostadsbebyggelsen som färdigställdes vid skapandet av ABC-staden Farsta och består av storskaliga skivhus som förstärker den pregnant landformen. Runt om och mellan husen har närmast skulpturalt formade bergknallar bevarats i förädlad naturmark. Vid den anlagda parken Klippbacken utgör bergknallarna en expressiv fond. Naturmarken är idag misskött och till stora delar igenväxt med sly.

Samfundet S:t Eriks synpunkter

Bebyggelse vid Brattforsgatan

Samfundet finner att den föreslagna bebyggelsen vid Brattforsgatan längs med järnvägen tar till vara det centrala läget och bygger vidare på den befintliga bebyggelsestrukturen på ett bra sätt. Samfundet ställer sig även positivt till ny bebyggelse längs den del av gatan som löper upp mot Larsbodahöjden, men anser att förslaget behöver bearbetas i syfte att minimera ingrepp i topografin och säkerställa bevarande av uppvuxna ekar. Tillkommande bebyggelse bör heller inte på håll tillåtas skymma skivhusens omgivande krans av naturmark.

Bebyggelse vid Filipstadsbacken

Bebyggelsen vid Filipstadsbacken är problematisk av flera olika skäl. Trots ett helhetsgrepp om arkitekturen görs ingen samlad lösning för parkering och mobilitet i området. Istället sprängs för garageplatser under jord i känslig topografi. Bilanvändningen i området riskerar att cementeras och klimatpåverkan blir stor på grund av sprängningar och omfattande användning av betong. I detta läge bör staden planera för ett gemensamt mobilitetshus istället för att kräva parkering i varje fastighet. Parkeringstalet bör även kunna sättas betydligt lägre med hänsyn till det goda kollektivtrafikläget och stadens mål om minskning av biltrafiken.

Punkthus på krönet av Filipstadsbacken är intressant som idé, men dagens förslag innebär en alltför hög exploatering på liten yta. Karaktärsskapande bergsknallar sprängs bort och förslaget innebär i praktiken att all allmänt tillgänglig naturmark för de boendes lek och rekreation försvinner till förmån för nya bostadshus, förskola, förskolegård och garage, sammanbyggda med bostadshusen. Karaktären ”hus i park” kan inte sägas uppnås. Samfundet menar att platsen möjligen klarar tre punkthus, under förutsättning att dessa inte är sammanbyggda. Placeringen behöver studeras noga och anpassas till topografi, naturvärden och stadsbild. Förskolan kan flyttas till annat läge, exempelvis i anslutning till befintlig förskola.

Ny bebyggelse föreslås även längst ner på Filipstadsbacken, samt på båda sidor om gatan på väg upp mot krönet. Samfundet ser positivt på att platsen längst ner på Filipstadsbacken bebyggs och att förslaget tar hänsyn till de viktigaste trafikseparerade gång- och cykelstråken. Föreslagna byggnader väster om Filipstadsbacken bör omstuderas så att den karaktärgivande bergknallen kan bevaras och för att säkerställa att byggnaderna inte inkräktar visuellt på det centrala parkrummet i Klippbacken. Föreslagen byggnad öster om Filipstadsbacken är mindre problematisk. På tidigare ianspråktagen mark vore det dessutom möjligt att utvidga befintlig förskola.

För Samfundet S:t Erik

Knut Weibull
Ordförande

Anna Birath
Styrelseledamot

Katarina Borg
Styrelseledamot